بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل نظام‌های پرداخت

اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت

پیش نویس غیر قابل استناد

چارچوب مجاز فعالیت ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول

ویرایش ۱.۰

آبان ۱۴۰۵

بسمه‌تعالی

« چارچوب مجاز فعالیت ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول»

با استناد به اجزای «دوم» و «چهاردهم» بند «الف» ماده (۴) و مواد (۳۷) و (۵۹) قانون بانک مرکزی ج.ا.ا. مصوب ۱۴۰۲/۰۳/۳۰ مجلس شورای اسلامی و بند «الف» تصویب‌نامه شماره ۱۰۷۸۳۷/ت۵۴۲۵۱هـ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۱۵ هیئت وزیران، «چارچوب مجاز فعالیت ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» به شرح ذیل تدوین می‌شود. چارچوب حاضر صرفاً ناظر بر فعالیت کیف‌های الکترونیک پول نقدی بوده و سایر انواع مدل‌های کسب‌وکاری اعم از اعتباری و لندتک را شامل نمی‌شود.

فصل اول – تعاریف و دامنه

ماده۱ _ اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در مادهٔ (۱) قانون بانک مرکزی در صورت کاربرد، با همان مفاهیم در این ضوابط به کار رفته‌اند. سایر عبارات و عناوین استفاده شده در این مستند دارای معانی ذیل هستند:

۱-۱- **ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول:** شخص حقوقی که نسبت به ایجاد و مدیریت «کیف» و فراهم‌سازی امکان انجام تراکنش‌های مجاز آن اقدام می‌کند.

۱-۲- **کیف الکترونیک پول**: یا به اختصار «کیف»، ابزار پرداخت الکترونیکی‌ست که توسط «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» ایجاد می‌شود و امکان انجام تراکنش‌های مجاز را برای دارنده آن فراهم می‌سازد.

۱-۳- **کیف راکد:** «کیفی» است که به مدت سه ماه متوالی، هیچ تراکنشی مؤثر بر ماندهٔ موجودی آن توسط کاربر صورت نگرفته باشد.

۱-٤- **پذیرنده:** شخص حقیقی یا حقوقی است که نسبت به پذیرش «کیف» جهت دریافت وجوه حاصل از فروش کالا یا خدمات خود اقدام می‌نماید.

۱-٥- **کاربر:** شخص حقیقی که دارای «کیف» نزد «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» بوده و از آن برای پرداخت وجوه مربوط به خرید کالا یا خدمات و انجام سایر تراکنش‌های مجاز استفاده می‌کند.

۱-٦- **حساب وجوه کیف:** حساب بانکی که به نام «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» نزد یک مؤسسه اعتباری افتتاح شده و صرفاً به‌منظور نگهداری وجوه متعلق به «کاربران» و «پذیرندگان» و انجام نقل‌وانتقال‌ها و تسویه تعهدات مالی ناشی از تراکنش‌های مجاز «کیف» مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱-۷- **شناسهٔ کیف:** شناسه‌ای منحصربه‌فرد است که به هر «کیف» اختصاص می‌یابد و امکان شناسایی آن را برای «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» و سامانه‌های نظارتی بانک مرکزی فراهم می‌سازد.

۱-۸- **شناسه تراکنش کیف:** شناسه‌ای منحصربه‌فرد است که به هر تراکنش «کیف» اختصاص می‌یابد و امکان شناسایی، رهگیری، تطبیق، رفع مغایرت و حسب مورد، تسویه آن را برای «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» و بانک مرکزی فراهم می‌سازد.

۱-۹- **تعامل‌پذیری[1]:** قابلیتی است که امکان پذیرش تراکنش‌های مجاز «کیف» ایجاد شده توسط یک «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» از سوی «پذیرندگان» طرف قرارداد با سایر «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» را فراهم می‌سازد.

[1] Interoperability

۱-۱۰-**استاندارد تعامل‌پذیری:** استاندارد فنی یکپارچه‌ای که توسط بانک مرکزی به‌منظور فراهم‌سازی امکان «تعامل‌پذیری» میان «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» توسعه یافته است.

۱-۱۱-**متوسط ماندهٔ بدهی:** عبارت است از متوسط میزان خالص بدهی‌های مالی «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» به «کاربران» و تعهدات تسویه‌نشده با «پذیرندگان» در پایان هر روز در طول شش ماه تقویمی متوالی گذشته، که در نخستین روز تقویمی از هر ماه محاسبه شده و برای آن ماه به کار گرفته می‌شود.

۱-۱۲-**صنوف حساس**: حوزه‌های کسب‌وکاری که به تشخیص بانک مرکزی، به دلیل ماهیت فعالیت، نوع کالا یا خدمت، میزان یا ماهیت تعهدات یا سایر ریسک‌های مترتب، مستلزم رعایت الزامات مقرر در این چارچوب باشد.

ماده۲ _ فعالیت «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» در صورت تحقق حداقل یکی از شرایط زیر، مشمول الزامات این چارچوب خواهد بود:

الف) «متوسط ماندهٔ بدهی» بیش از ۵ برابر سقف معاملات متوسط موضوع مادهٔ (۳) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ هیئت وزیران[۲] در سال مربوط باشد؛

ب) گستره پذیرندگی «کیف»های ایجاد شده توسط آن فراتر از خودِ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» و اشخاص وابستهٔ[۳] آن باشد؛

ج) موضوع فعالیت اصلی «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» در حوزه «صنوف حساس» باشد.

د) سایر ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول به تشخیص بانک مرکزی.

فصل دوم_ الزامات عمومی

ماده۳ _ شخص حقوقی «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» نمی‌تواند از نوع «مسئولیت محدود» باشد.

ماده۴ _ اشتغال «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» به انجام عملیات بانکی مصرّح در بند «چ» مادهٔ (۱) قانون بانک مرکزی و ارائه خدمات بانکی مصرّح در بند (خ) مادهٔ (۱) آن قانون ممنوع است.

ماده۵ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است در ارائه خدمات «کیف»، الزامات مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و آیین‌نامهٔ اجرایی مقابله و پیشگیری از جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم مصوب ۱۴۰۴/۰۷/۲۷ هیئت وزیران و اصلاحات آتی آن‌ها را رعایت کند.

ماده۶ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است به‌منظور نگهداری وجوه متناظر با موجودی «کیف»های تحت راهبری خود، «حساب وجوه کیف» را نزد مؤسسات اعتباری افتتاح کند. وجوه معادل مجموع مانده موجودی «کیف»های «کاربران» و تعهدات مالی تسویه‌نشده در قبال «پذیرندگان» الزاماً باید در حساب مذکور و به‌طور کاملاً مجزا از وجوه متعلق به «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» نگهداری شوند. این تفکیک باید به‌صورت شفاف در سامانه‌های مالی و عملیاتی «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» منعکس شود به‌نحوی که قابل شناسایی و بازرسی توسط بانک مرکزی باشد.

ماده۷ _ مسئولیت حسن اجرای الزامات این چارچوب متضامناً بر عهدهٔ مؤسسه اعتباری نگهدارنده «حساب وجوه کیف» و «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» بوده و مؤسسه اعتباری موظف است قرارداد افتتاح حساب را مشتمل بر حداقل مفاد ابلاغی بانک مرکزی ناظر بر چارچوب حقوقی و تعهدات طرفین ناشی از ارائه خدمات «کیف» به «کاربران» و «پذیرندگان»، از جمله نگهداری حساب، تأمین وجوه تسویه، پایش تراکنش‌ها، نگهداری سوابق و اطلاعات زنجیره پرداخت منعقد نماید.

---

[۲] رقم این نصاب برای هر سال توسط هیئت وزیران تصویب و ابلاغ می‌شود. (سال ۱۴۰۵: ۴,۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان)

[۳] وفق تعریف استاندارد حسابداری شماره ۱۲

تبصره۱- مؤسسهٔ اعتباری طرف قرارداد موظف به اخذ وثائق متناسب از «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» در چارچوب قرارداد موضوع این ماده است.

تبصره۲- فهرست مؤسسات اعتباری مجاز به افتتاح و نگهداری «حساب وجوه کیف» از سوی بانک مرکزی اعلام می‌شود. در صورت حذف نام هریک از مؤسسات اعتباری از فهرست اعلامی بانک مرکزی، «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» طرف قرارداد موظفند ظرف یک هفته نسبت به فسخ قرارداد و تغییر مؤسسهٔ اعتباری طرف قرارداد اقدام نماید.

تبصره۳- اجرای دستور برداشت وجه از «حساب وجوه کیف» برای مبالغ بیش از مجموع وثائق موجود نزد مؤسسهٔ اعتباری صرفاً باید با تأیید مضاعف مؤسسهٔ اعتباری قابل انجام باشد.

ماده۸ _ مجموع مانده «حساب وجوه کیف» در هر روز باید حداقل برابر با مجموع ماندهٔ بستانکاری «کاربران» و «پذیرندگان» از «ارائه‌دهندهٔ خدمات کیف الکترونیک پول» در پایان روز قبل باشد.

ماده۹ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است برای هر «کیف» ایجاد شده، «شناسه کیف» منحصربه‌فرد و برای هر تراکنش منجر به تغییر موجودی «کیف»، «شناسه تراکنش کیف» اختصاص دهد. شناسه تراکنش کیف باید به شناسه «کیف» مرتبط قابل ارجاع بوده و مطابق الزامات فنی ابلاغی «بانک مرکزی» تولید شود.

ماده۱۰ _ تراکنش‌های مجاز به شرح زیر است:

۱۰-۱- **افزایش موجودی انفرادی:** تراکنشی است که طی آن، وجه از مبدأ حساب بانکی «کاربر» به «حساب وجوه کیف» از طریق نظام‌های پرداخت مورد تأیید بانک مرکزی منتقل شده و موجودی «کیف» وی به همان میزان افزایش می‌یابد.

۱۰-۲- **افزایش موجودی گروهی:** تراکنشی است که طی آن، موجودی «کیف» گروهی از «کاربران» از محل وجوه واریز شده توسط شخص ثالث طرف قرارداد با «ارائه‌دهندهٔ خدمات کیف الکترونیک پول» به «حساب وجوه کیف» از طریق نظام‌های پرداخت مورد تأیید بانک مرکزی، افزایش می‌یابد.

۱۰-۳- **برداشت موجودی:** تراکنشی است که طی آن، تمام یا بخشی از موجودی «کیف» «کاربر» از «حساب وجوه کیف» به حساب بانکی متعلق به وی منتقل شده و موجودی «کیف» به میزان وجه انتقال‌یافته کاهش می‌یابد.

۱۰-٤- **خرید:** تراکنشی است که طی آن، وجوه مربوط به خرید کالا یا خدمت از موجودی «کیف» «کاربر» کسر و مطابق با قرارداد پذیرندگی منعقده، به سرفصل بستانکاری «پذیرنده» نزد «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» منتقل می‌شود.

۱۰-٥- **برگشت از خرید[٤]:** تراکنشی است که طی آن، پس از انجام موفق تراکنش «خرید» و در بازه زمانی مقرر، تمام یا بخشی از وجه آن، بنا به درخواست «کاربر» یا «پذیرنده»، از سرفصل بستانکاری «پذیرنده» کسر شده و به موجودی «کیف» همان «کاربر» افزوده می‌شود.

۱۰-٦- **کیف‌به‌کیف:** تراکنشی است که طی آن، تمام یا بخشی از موجودی «کیف» یک «کاربر» به «کیف» «کاربر» دیگر منتقل می‌شود.

تبصره ۱- «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است در تراکنش «افزایش موجودی انفرادی» صرفاً به میزان وجه دریافت‌شده از «کاربر»، موجودی «کیف» وی را افزایش دهد.

تبصره ۲- در تراکنش «برداشت موجودی»، انتقال وجه صرفاً به حساب بانکی متعلق به «کاربر» دارنده «کیف» و برای همهٔ «کیف»های متعلق به «کاربر» حداکثر یک بار در روز مجاز است.

[٤] Refund

تبصره ۳– هر تراکنش «برگشت از خرید» باید با استفاده از شناسه یکتای تراکنش، به تراکنش «خرید» اصلی قابل ارجاع باشد. مجموع مبالغ برگشت‌داده‌شده بابت هر تراکنش «خرید» نباید از مبلغ تراکنش اصلی تجاوز کند.

تبصره ۴– سقف تعداد تراکنش «کیف‌به‌کیف» دریافتی روی همهٔ «کیف»های متعلق به هر «کاربر» پنج تراکنش در روز است.

تبصره ۵– تراکنش «کیف‌به‌کیف» در «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» که موضوع فعالیت اصلی آنها در حوزهٔ «صنوف حساس» باشد ممنوع است.

تبصره ۶– «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است در هر زمان سقف‌های اعلامی بانک مرکزی برای مانده موجودی روزانه «کیف» هر کاربر و تعداد و مبلغ تراکنش های مجاز را اعمال کند.

ماده۱۱ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است پیش از اعطای پذیرندگی «کیف»، الزامات زیر را رعایت کند:

۱۱-۱- شناسایی متقاضی پذیرندگی؛

۱۱-۲- احراز تعلق حساب بانکی معرفی‌شده برای تسویه وجوه به متقاضی پذیرندگی؛

۱۱-۳- انعقاد قرارداد پذیرندگی با متقاضی، حداقل مشتمل بر موارد زیر:

- شرایط ارائه خدمات پذیرندگی و حقوق و تعهدات طرفین؛
- مسئولیت طرفین در رسیدگی به تراکنش‌های مورد اختلاف و رفع مغایرت‌ها؛
- ترتیبات و زمان‌بندی تسویه وجوه تراکنش‌ها؛
- کارمزدهای مورد توافق؛
- مشخصات حساب بانکی تسویه؛
- خدمات پشتیبانی و سازوکارهای ارتباطی و حفاظت از داده‌های «کاربران»؛
- تعهدات «پذیرنده» در قبال «کاربران»؛
- شرایط تعلیق و خاتمه خدمات پذیرندگی.

تبصره۱– دورهٔ زمانی تسویه با «پذیرندگان» نباید کمتر از یک روز باشد.

تبصره۲– «ارائه‌دهندهٔ خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است «پذیرنده» را در قرارداد منعقده متعهد به عدم بهره‌برداری از خدمات پذیرندگی برای عرضهٔ کالاها یا خدمات ممنوعه یا فاقد مجوز نماید.

ماده۱۲ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است اطلاعات، اسناد و سوابق مورد درخواست بانک مرکزی را از طریق زیرساخت اعلامی بانک مرکزی و در قالب و مهلت مقرر این بانک ارائه نماید.

ماده۱۳ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» مالک وجوه نگهداری شده در «حساب وجوه کیف» محسوب نمی‌شود و مجاز به استفاده از آن برای وثیقه‌گذاری، تضمین تعهدات خود یا سایر اشخاص، اخذ تسهیلات، سرمایه‌گذاری به نفع خود و یا تأمین هزینه‌های جاری نیست. وجوه یاد شده از توقیف در قبال دیون یا ورشکستگی «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» مصون است.

ماده۱۴ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است پیش از ایجاد «کیف»، اطلاعات مربوط به شرایط استفاده از آن، انواع تراکنش‌های مجاز، کارمزدهای خدمات و سازوکار ثبت و رسیدگی به شکایات را به‌صورت شفاف به اطلاع «کاربر» برساند.

ماده۱۵ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است با اعمال کنترل‌های سیستمی نسبت به شناسایی «کیف‌های راکد» و استرداد یا تعیین تکلیف وجوه مربوطه به صورت منظم وفق مقررات مربوطه اقدام نماید.

ماده۱۶ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است در صورت اقدام به خاتمهٔ ارائهٔ خدمت کیف پول به صورت اختیاری یا قهری، نسبت به اطلاع‌رسانی به مؤسسات اعتباری طرف قرارداد، توقف ایجاد «کیف» جدید،

جلوگیری از انجام تراکنش‌های «افزایش موجودی» و تعیین تکلیف تراکنش‌های در جریان، رفع مغایرت‌های مالی، تسویه تعهدات مالی در قبال «پذیرندگان» و استرداد موجودی «کیف»های «کاربران» اقدام کند.

تبصره– مؤسسهٔ اعتباری طرف قرارداد موظف به اطمینان از ایفای کامل تعهدات «ارائه‌دهندهٔ خدمات کیف الکترونیک پول» در قبال «کاربران» و «پذیرندگان» پیش از آزادسازی وثائق موضوع قرارداد منعقدهٔ فیمابین است.

فصل سوم_ الزامات اختصاصی کیف‌های تعامل‌پذیر

ماده۱۷ _ «تعامل‌پذیری» «کیف»های «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» صرفاً وفق الزامات فنی و چارچوب‌های عملیاتی ابلاغی بانک مرکزی مجاز است.

ماده۱۸ _ تسویهٔ وجوه فیمابین «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» تعامل‌پذیر، صرفاً تحت نظارت بانک مرکزی انجام شده و مسئولیت تأمین وجوه در حساب‌های مربوطه متضامناً بر عهدهٔ «ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» و مؤسسات اعتباری طرف قرارداد ایشان خواهد بود.

ماده۱۹ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» تعامل‌پذیر مجاز است با ارائهٔ وثایق و تضامین اضافی متناسب به مؤسسهٔ اعتباری طرف قرارداد، وجوه «حساب وجوه کیف» را در ابزارهای مالی کم‌ریسک و با نقدشوندگی بالا، با اطلاع و به نفع «کاربران» و پس از انعقاد قرارداد مرتبط با آنان سرمایه‌گذاری کند.

تبصره ـ مؤسسهٔ اعتباری موظف است وثایق و تضامین موضوع این ماده را بر اساس «متوسط مانده بدهی» «ارائه‌دهندهٔ خدمات کیف الکترونیک پول» و مطابق با یک یا ترکیبی از مصادیق مذکور در ماده (۳۶) «دستورالعمل مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری[۵]» و با رعایت ضرایب تعدیل کاهشی مربوطه اخذ و هر سه ماه نسبت به ارزیابی و به‌روزرسانی آن‌ها اقدام کند.

فصل چهارم_ نظارت

ماده۲۰ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است در تبلیغات خود، ضوابط ابلاغی «بانک مرکزی» در خصوص تبلیغات اشخاص تحت نظارت را رعایت نماید.

ماده۲۱ _ «ارائه‌دهندهٔ خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است صورت‌های مالی حسابرسی شدهٔ فصلی، به همراه یادداشت‌های توضیحی و گزارش حسابرس مستقل مبنی بر تطبیق عملیات با الزامات این چارچوب را تدوین و حداکثر ظرف یک ماه پس از پایان هر فصل به بانک مرکزی ارائه نماید.

ماده۲۲ _ «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» موظف است امکان بازرسی را در هر زمان برای بانک مرکزی و اشخاص تعیین شده از طرف آن فراهم نماید. تمامی سامانه‌های عملیاتی، دفاتر حسابداری و زیرساخت‌های مرتبط با ارائه خدمات موضوع این چارچوب و تمامی آمار، اطلاعات، اسناد و مدارک مربوطه در دامنهٔ اجرای بازرسی‌های موضوع این ماده خواهد بود.

ماده۲۳ _ با هرگونه تخطی «ارائه‌دهنده خدمات کیف الکترونیک پول» از مفاد این چارچوب و سایر الزامات اجرایی بانک مرکزی مطابق با مفاد قانون بانک مرکزی برخورد خواهد شد.

ماده۲۴ _ « ارائه‌دهندگان خدمات کیف الکترونیک پول» که در زمان لازم‌الاجرا شدن این سند به فعالیت‌های موضوع آن اشتغال دارند، موظف‌اند حداکثر ظرف سه ماه، فعالیت‌ها، فرایندها و سازوکارهای عملیاتی خود را با الزامات آن منطبق کنند.

ماده۲۵ _ سایر موارد پیش‌بینی نشده در این سند تابع قوانین و مقررات جاری کشور از جمله قانون بانک مرکزی، قانون پولی و بانکی کشور، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی، قانون مبارزه با پولشویی و آئین‌نامه‌های اجرایی آن و دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های بانک مرکزی خواهد بود.

---

[۵] ابلاغی طی بخشنامهٔ ۰۴/۲۵۸۵۱۹ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۸ مدیریت کل تنظیم مقررات معاونت تنظیم‌گری و نظارت